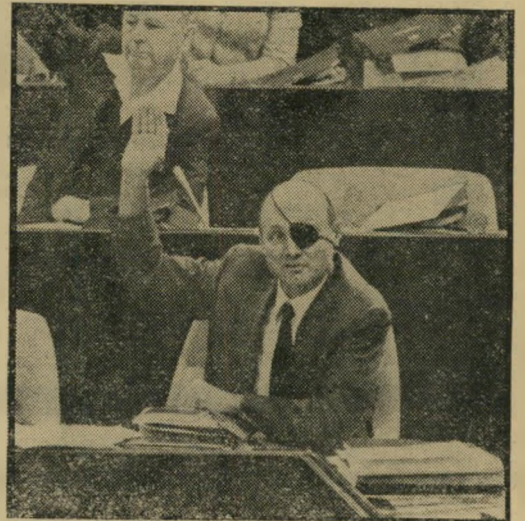

17 - 15 במאי 1972 משה דיין אינו עונה

למרות כל המילחמות, שררו עד השבוע האחרון יחסים פורמליים קורקטיים בין סיעתנו ובין שר הביטחון. נראה שזה נגמר. משה דיין בא להשיב על שאלות. הוא התחמק בגלוי מכל שאלותינו, בתשובות סתמיות. כדרכו, הצגתי לו בכל פעם שאלה נוספת, בהתאם לתקנון הכנסת. ההמשך רשום בפרוטוקול.

שאלתיו אם נכון שאמר בטלוויזיה האמריקאית ש, ההגדה המערבית של הירדן היא מולדתנו, וכל הסכם עם הערבים חייב לכלול את זכותה של ישראל להקים ישושים יהודיים בגדה המערבית. משה דיין השיב במילה אחת: "כן!" שאלה נוספת:

דיין בכנסת

אורי אבנרי: כבוד השר, האם הכוונה היא ליישוב בים הירדן תחת ריבונות ערבית?
משה דיין: אין לי מה להוסיף לתשובה לשאלתה.

שאלתיו לגבי חלוקת הגדות-לפסח מטעם הרבנות הצבאית, שעליהן מונוסטת מפה של ישראל, הכוללת את כל השטחים המוחזקים. ההגדה נשלחה אלי עלי ידי חייל מרוגז. דיין השיב: "ההגדה של פסח הוצאה באישור הרשות הצבאית המוסמכת לכך".
אורי אבנרי: כבוד השר, האם ציור מפת המדינה הוא בסמכותה של רשות צבאית או אזרחית?
משה דיין: אין לי מה להוסיף לתשובה הקודמת.

שאלתיו אם נכונה טענתו של ד"ר יוסי סדן, ששי רותי-הביטחון העמידו לרשות אנשים פרטיים (הכוונת לרקטור של אוניברסיטת חיפה) מידע סודי, ובכללו דברי מלשינות בלתי-בדוקים, על אזרחים ערביים (שב"ק) שו לחקבל כמראים באוניברסיטה.

משה דיין השיב במילה אחת: "לא!"
שאלה נוספת:
אורי אבנרי: כבוד השר, רק אתמול אמר הרקטור של אוניברסיטת חיפה, כפי שפורסם הבוקר בעיתונות, שערבים מתמנים לתפקידי הוראה שם רק אחרי התייע

צות עם גורמי-ביטחון. האם יודע כבוד השר לאילו גורמי-ביטחון הכוונה?
משה דיין: אין לי מה להוסיף לתשובה הקודמת.

אך השאלתה העניינית ותחשובה ביותר היתה זו:
אל: שרה-הביטחון.
מאת: ח"כ אורי אבנרי.

בדין-חשבון ועדת החקירה בפרשת נתיבי נפט מוזכרת פרשה של תרומה שניתנה למישרד-הביטחון. הנני מבקש לדעת:

- (1) האם נהג מישרד-הביטחון לקבל תרומות מאנשים פרטיים או מגופים כלכליים, בארץ ובחוץ-לארץ?
- (2) אם כן — כמה תרומות קיבל המישרד בחמש השנים האחרונות, ממי ובאילו סכומים?
- (3) איזו ביקורת יש על השימוש בכספי התרומות האלה מבחינת האחריות הפרלמנטרית והביקורת ה-ממלכתית?
- (4) איך הוצאו כספים אלה, מי קבע את היעדים, ומה היו היעדים?

תשובת משה דיין:
לשאלה 1 — כן.

לשאלות 2-4 — פירוט התכנסות של תרומות, ודרכי גיבולן, יודעים לוועדת הכספים של הכנסת, ונתונים לביקורת מבקר-המדינה.

היו"ר מרדכי זר: שאלה נוספת לחברי-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד השר, בפרשת נתיבי נפט התעורר ויכוח בוועדת-החקירה לגבי חרומה שניתנה למישרד-הביטחון, ואשר הופקדה עליי מר פרידמן בחשבון פרטי בבריטניה. האם ידוע לשר אם מישרד-הביטחון גבה ממר פרידמן את הפרשי הפיחות לגבי הסכום הזה?

משה דיין: אין לי מה להוסיף לתשובה הקודמת.

זה הגויש את הסאה. בו במקום שיגרת מיכתב-תלונה רשמי ליו"ר הכנסת. תבעתי ממנו להתערב כדי להעמיד את משה דיין על חובתו הפרלמנטרית להשיב שאלות ענייניות ונכונות לשאלות נוספות, הנשאלות בהתאם לתקנון. נתברר כי יש לכך תקדים. לפני שנים, כשהיה שר החקלאות, סירב דיין להשיב לשאלות מסוימות. השואלים — איש מפ"ם ואיש חרות — פנו ליו"ר הכנסת, קדיש לזו. לזו שלח מיכתב חריף לדיין. דיין ענה שאין לו כוח-אדם כדי להשיב לשאלות מסוג זה. על כך ענה לו לזו במיכתב חריף עוד יותר, שחובת השר היא להשיב לכל שאלתה שאושרה עליידי יו"ר הכנסת.

עכשיו יצטרך ישראל ישעיהו להחליט אם ינהג על פי התקדים התקיף שנקבע עליידי לזו. יהיה זה, למען שה, מיבחנו הרצוני הראשון בתפקידי החדש, המחייב אותו, "לשמור על כבודה של הכנסת."

לבטל את המש

על דירות מגורים!

אחד הנושאים החשובים ביותר שנדון השבוע בכנסת עלה בעיקבות הצעת-חוק ממשלתית לשינוי מס הרכוש. ההצעה כללה כמה חקלות וכמה החמרות, אך לא שיתנה את המצב הקיים: אדם חייב לשלם מס-רכוש עבור הדירה שהוא גר בה.

בהקשר זה הצגתי את השקפתנו העקרונית:
אורי אבנרי: אני מציע להחזיר את הצעת-החוק לממשלה.

אני מציע זאת מפני שאני שולל את עצם הבסיס הסוציאלי — יותר נכון, האנטי-סוציאלי — עליו עומד החוק הזה כולו.

עצם המש, "מס רכוש" הוא שם כוזב. אני בעד מס-רכוש אמיתי גבוה. אני בעד זה שבעלי רכוש ישלמו מס, כמו שמשלמים מקבלי שכר-העבודה.

אני מבקש לומר ליו"ר, שצדק, כפי שהוא קיים כיום בארץ, שאדם משלם מס גבוה על עבודתו, אך אין מס אמיתי על רכוש.
שלמה רוזן: על הון.

אורי אבנרי: הנה קמה בארץ שכבה גדולה, רחבה, עשירה, המתעשרת על רכוש ועל הון. מהם צריך לדרוש מס.

אבל האם הדירה בה אני גר היא רכוש? אדם חי בדירה שלו. בגלל המדיניות הממשלתית, דירה זו, שעלתה לו פעם 20 או 30 אלף לירות, שווה היום 100-150 אלף לירות. איש אינו יודע למה. זהו ערך פיקטיבי גרידא. איזה ערך יש במציאות ל"ערך" הזה? מה יוצא לאדם מזה שהוא גר בדירה ש"מחירה מאמרים מדי חודש? הוא מוכרח לגור בדירה הזאת. אין לו אחרת. מחר, אם הוא ירצה להחליף אותה בדירה אחרת — הדירה האחרת תעלה עוד יותר. אם פעם קנה דירה ב-20 אלף לירות, ויכול היה להחליף אותה בדירה אחרת של 20 אלף לירות, הרי היום אותה דירה עולה 150 אלף לירות, ואם ירצה להחליף אותה בדירה אחרת שוב ישלם 150 אלף לירות. הרי כל הרכוש הזה הוא פיקטיבי!

אתם מטיילים ממש מציאותי על דבר שהוא פיקטיבי. אתם מטיילים ממש על חלום.

אני רוצה להציג עיקרון סוציאלי יסודי. דירת מגור רים, כל עוד היא איננה עולה על סטנדרד הוגן וסביר

רק פעם אחת בשנה מדברת הכנסת על עצמה. כאשר מוגש לאישור תקציב הכנסת, יכולות הסיעות להגיש הסתייגויות ולמקן.

בשנים עברו, היתה הזדמנות זו הופכת לוויכוח כללי על מצב הכנסת. בשש השנים האחרונות, התנהל הוויכוח בין דברי-הקיסרוג של סיעתנו ובין כימעט כל שאר הנואמים.

השנה התנהל הוויכוח באולם ריק, בהיעדר העי-תונות, באווירה של אדישות. נאמתי את נאומי השביעי במיסגרת זו, והוא היה החריף ביותר:

אורי אבנרי: אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זהו הדיון היחיד בשנה על דמותה של הכנסת ועל בעיותיה — והנה פחות מעשרים חברי-כנסת נוכחים בו. אדוני היושב-ראש, הכנסה חולה. כולנו יודעים זאת. כל אחד ממאה ועשרים חברי-הכנסת יודע בליבו כי חש"י בות הכנסת יורדת משנה לשנה. העיתונות מדברת על "חולמת גומי", וחברי-הכנס גורגישט הפך לדמות שב-סאטירה.

כולנו יודעים שהכנסת חולה. אבל חסר אומיקי-הלב להגדיר את מקורות המחלה, חסר הרצון לגשת לריפוי.

הכנסת אינה מחליטה!

אחד הסימטומים הוא, שאין דברים של ממש מובי-איים להכרעת הכנסת.

בית הנבחרים, הדין בבעיות הגורל של המדינה והמחליט החלטות היספוריות, הפך לפיקציה.

פעורה תהום בין המציאות ובין המצב הפורמלי: הממשלה האמיתית של מדינת-ישראל נמצאת בי-מיטבחה של הגברת גולדה מאיר, והרכבה המדוייק אינו ברור.

המוסד המכונה "ממשלה" אינו ממשלה כלל, אלא כנסת-זוטא. המבלה את זמנו בוויכוחים פוליטיים. רוב השרים אינם מספלים במשרדיהם, וכתוצאה מכך מת-מוטטים השרותים הציבוריים. החל בדואר וכל בבתי-המשפט, החל בתחבורה וכלה בשיכון.

המוסד המכונה "הכנסת" שוב אינו אלא מעין בות-יודים, שאינו נשלחים עסקני-מפי-לגות עתירי-זכויות, וזא תמיד עתירי-כישוי-רים. כמה וכמה מחבריה סבורים כי "חברי-כנסת" הוא תואר, ולא הגדרה של תפקיד.

ההחלטות הגדולות, המשפיעות על חייו של כל אזרח, אינו מתקבלות בכנסת. במיקרה הטוב ביותר הן מובאות לאישור פורמאלי אחר-משה, ובמיקרים רבים אין הן מובאות לדיון כלל. תקנון הכנסת שונה כמה פעמים כדי שלא יעלה בידו סיעתנו להביא עניינים מכ-ריעים לידי דיון בבית הזה.

קריאות: (קריאות-ביניים שלא נקלטו עלי-ידי הסטנוגרמה).

היו"ר צבי צימרמן: חברי הכנסת, תשמעו ביקורת על עצמכם.

אורי אבנרי: אפשר לומר שחלק מחברי הכנסת הנוכחים אינם מעוניינים בדברי-ביקורת על הכנסת.

מתי החליטה הכנסת על סיפוח עזה? על גי-רושם ואי-החזרתם של תושבי פיתחת-רפיח? על המדיניות המובילה בהכרח למלחמה חדשה?

אברהם עזר: הכנסת לא החליטה!
אורי אבנרי: מישהו החליט. הכנסת לא החליטה.

אני בטוח שחברי-הכנסת מסייעת גח"ל יכולים להביא דוגמות אחרות, הקרובות לליבם. כל אחד יכול להביא דוגמות. עובדה היא שההחלטות הח-שובות אינן מובאות לכנסת, אלא לאחר שהפכו מזמן לעובדה.

המליאה שהפכה לבדיחה

סימפטום שני הוא מראה פני מליאת הכנסת.

לגבי מיספר הנפשות הגרות בה, חייבת להיות פטורה ממסים.

מל עוד אדם גר בדירה הוגנת וספירה, צריכה המדינה לשחרר את דירתו מכל מס, כשם שאני סבור שהכנסה מינימלית, הדרושה לאדם למחיית הוגנת, חייבת להיות פטורה כולה ממס הכנסה.

בא כבוד השר ומציע רובב אדיבותו לשחרר דירות של 30 אלף לירות ממס רכוש. הסכום הזה הוא מגוחך. אולי תמצאו דירה במטולה, העולה פחות מ-30 אלף לירות. אבל מסופקני אם תמצאו.

נסים אליעזר: לא תמצאו.

אורי אבנרי: אולי, אם כבוד סגן-השר יתור בארץ, ימצא פה ושם דירות כאלה. שליש אוכלוסיית המדינה, הגרה בגוש דן, המוכרחה לגור בגוש דן מפני שהיא עובדת שם — מהו המחיר שתשלם עבור דירה? מהו המחיר המינימלי של דירה לזוג צעיר?

לפני חודש היה המחיר המינימלי לדירה הוגנת לזוג צעיר: 65 אלף לירות!

אדם שמתחרר מצה"ל, רוצה להתחתן. הוא מוכרח לקנות דירה. אין לו ברירה. הוא משתעבד לכל חיינו כדי לקנות את הדירה הזאת. לוקח משכנתא, לוקח כספים